

Loreta u Veliše (literární procházka)

Anotace: Žáci/děti si procházku krajinou spojí s pověstí, která se váže ke krajině v okolí Veliše (u Jičína). Procházku lze využít jako doplnění k tématu baroko – barokní krajina a místa v ní. Připomenou si či uvědomí existenci zajímavých míst v okolí, pracují s literárním žánrem pověst a též prohlubují své čtenářské dovednosti.

Žáci/děti se vydají na procházku, kterou lze samozřejmě spojit i s dalšími aktivitami, jež lze s ohledem na faunu, floru atd. v přírodě realizovat – např. poznávání stop zvěře, rozlišování korun stromů, jejich kůry, šišek, jednotlivých rostlin atd. - aktivity lze nalézt například na stránkách <https://ucimesevenku.cz/>.

Témata: pověst, Veliš, hodnoty – zdraví, láska, lidské vlastnosti, baroko a barokní krajina - Loreta, kaplička, rozvoj čtenářství

Typ aktivity: procházka se čtením, práce s pracovním listem

Místo aktivity: Veliš u Jičína a okolí (Loreta a kaplička)

Doporučený věk: 8 – 14 let (varianta pro mladší a starší děti/žáky)

Čas: půldenní aktivita – např. dopolední či odpolední procházka

Pomůcky: pracovní list, psací potřeby, vytištěný text pověsti O Loretě

Popis aktivity:

Rodiče/učitel si vyberou trasu, kterou chtějí s dětmi projít – příklady několika možných jsou uvedeny na následující stránce. Jedná o pěší výlet. Po cestě lze realizovat další libovolné aktivity – viz www.ucimesevenku.cz. Přímo v obci Veliš je hrobka rodiny Schliků, možné je navštívit zříceninu hradu Veliš, z které je dobrý výhled do kraje. Stačí však si jen užívat pobyt v přírodě, kochat se krajinou, naslouchat řeči lesa apod.

Žáci/děti se vydají na procházku. Na vhodném místě po cestě (vyhřátý kámen, zem apod. či až u Lorety se pustí do čtení a práce s pracovním listem. Pokud procházku podnikáte s rodinou, ale i se žáky, je dobré si o celkovém zážitku procházky spojené se čtením popovídat, říci si, jak prožili dané dopoledne/odpoledne apod.

Vhodné je podívat se před procházkou na jeden z dílů seriálu Barokní srdce Evropy – Zahrady a komponované krajiny, kde se Loreta a její okolí objevují. <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11781961862-barokni-srdce-evropy/217562263110008-zahrady-a-komponovane-krajiny/#souhrna>

Zkušenosti z praxe, diskuse: Příjemná procházka, vhodné je samozřejmě počásí bez deště apod. - s ohledem na čtení v přírodě.

Další zdroje k tématu: pověst je ke stažení například zde:

<https://www.cesky-raj.cz/info/legendy-a-povesti/o-lorete/>

Autor/sepsal/vytvořil: Iva Štrojsová

Přílohy: pracovní list

Kudy na Veliš?

Trasu si zvolte podle kondice a možností jednotlivých členů skupiny. Při pěší procházce lze případně pracovat i s možností, kdy jeden z členů skupiny pověst zná a vypráví jí ostatním.

Možných tras je více:

Př. 1

Veliš – obec

po žluté stezce k Loretě

poblíž níž se v lese nachází i kaple sv. Anděla strážců: *Šestiboká centrální stavba z r. 1720, nechal ji vystavět hrabě František Josef Šlik. Vznikla patrně podle návrhu slavného barokního architekta J. B. Santiniho Aichla.*

Po žluté lze dojít až do vsi Ostružno, odtud pak po silnici před Hlásnou Lhotu a Vokšice zpět do obce Veliš.

Př. 2

Veliš – obec

po žluté stezce k Loretě

poblíž níž se v lese nachází i kaple sv. Anděla strážců: *Šestiboká centrální stavba z r. 1720, nechal ji vystavět hrabě František Josef Šlik. Vznikla patrně podle návrhu slavného barokního architekta J. B. Santiniho Aichla.*

Po žluté lze dojít na rozcestí s červenou trasou, zde pak do obce Nadslav a po silnici přes obce Střevač a Bukvice.

Mezi těmito obcemi je po levé straně výklenková kaple se soškou Piety, na okraji lesa, asi 400 m západně od obce Bukvice. Drobná stavba je zastřešená plechovou střechou zakončenou zlateným křížkem. Ve výklenku je za kovanou mříží umístěna sádrová socha Piety.

V obci Bukvice se nachází kaple svatého Jana Nepomuckého.

Odtud zpět do obce Veliš.

Loreta u Veliše (literární procházka)

Varianta pro mladší děti

Rodiče mohou pokládat otázky dětem již během procházky, tedy před tím, než nastane čtení:

Kde u Jičína jsme již pobývali?

Copak je to asi Loreta?

Kudy si myslíš, že na toto místo vede cesta?

(apod.)

Na vhodném místě (pařez, vyhřátý kámen apod.) či až přímo u Lorety si žáci/děti sednou a pustí se do čtení – případně dle čtenářských zkušeností – čtou dětem rodiče/žákům učitelé.

Před čtením:

Co je pro lidi v životě důležité?.....

Proč se stavěli kostely či kapličky v krajině? Copak tě napadá?

.....

Čtení I

Všímej si, co se v příběhu děje, kdo v něm vystupuje.

Přečtěte si první část pověsti – zde se dozvíte, jak dopadl příběh s hraběnkou.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Po čtení

Jak hraběnka asi vypadala? Jaká asi byla? Zkus ji nakreslit a připsat její popis:

Co hraběnka udělala?

.....
.....

Jak skončil příběh hraběnky?

.....
.....

Čtení II

Přečtěte si zbývající část pověsti.

Všímej si, co se v příběhu děje, kdo v něm vystupuje.

Po čtení

Zkus vymyslet otázky k příběhu, které by začínaly těmito slovy:

Kdo.....?

Odpověď

.....
.....

Kde.....?

Odpověď

.....
.....

Kdy.....?

Odpověď

.....
.....

Až budeš mít napsané otázky, zkus na ně větou či několika větami odpovědět.

Co podle tebe z pověsti vyloučilo?

.....

Varianta pro starší děti (od cca 10 let)

Na vhodném místě (pařez, vyhřátý kámen apod.) si žáci/děti sednou a pustí se do čtení – případně dle čtenářských zkušeností – čtou dětem rodiče/žákům učitelé.

Před čtením

Jaké hodnoty lidé ve svém životě mají? Co je pro ně důležité?

.....

Proč asi lidé v době baroka či jindy nechávali stavět v lese a v přírodě kostelíky, kapličky a podobné stavby?

.....

Čtení I

Následuje čtení – hlasité či tiché. Přečti si první část pověsti - o Loretě a hraběnce. Při čtení se zaměř na to, zda znáš místa či osoby, která se v pověsti vyskytují.

Případně si je zde můžeš zapsat:

.....

Po čtení

Zkus pěti slovy vystihnout hraběnku a to, co je pro ni důležité:

.....

Nakresli si postavu hraběnky a chudou ženu a připiš k nim dialog, který spolu mohly vést:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Čtení II

Přečtěte si zbývající část pověsti.

Všímej si, co se v příběhu děje, kdo v něm vystupuje.

Nakresli si do spodního levého rohu chaloupku, zde do horního pravého rohu kapličku. Mezi oběma místy nakresli cestu a vpiš do ní či kolem ní situace, které nastaly mezi začátkem a koncem příběhu o Mařence. Situace můžeš i zakreslit.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Dopiš si věty, které vystihnou dnešní zážitek z procházky se čtením:

Zajímalo by mě.....

Překvapilo mě.....

Rád/a bych.....

